Europos Parlamentas
2014-2019

Plenarinio posėdžio dokumentas

A8-0341/2016

17.11.2016

PRANEŠIMAS

Europos Sąjungos solidarumo fondas. Vertinimas
(2016/2045(INI))

Regioninės plėtros komitetas

Pranešėjas: Salvatore Cicu

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 9

BIUDŽETO KOMITETO NUOMONĖ..... 11

BIUDŽETO KONTROLĖS KOMITETO NUOMONĖ..... 14

GALUTINIO BALSAVIMO ATSAKINGAME KOMITETE REZULTATAI 18

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

Europos Sąjungos solidarumo fondas. Vertinimas
(2016/2045(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 175 straipsnį ir 212 straipsnio 2 dalį,

– atsižvelgdamas į 2002 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantį Europos Sąjungos solidarumo fondą[1],

– atsižvelgdamas į savo 2013 m. sausio 15 d. rezoliuciją dėl Europos Sąjungos solidarumo fondo: įgyvendinimas ir taikymas[2],

– atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 661/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantis Europos Sąjungos solidarumo fondą[3],

– atsižvelgdamas į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantis Europos Sąjungos solidarumo fondą (COM(2013) 0522)[4],

– atsižvelgdamas į Komisijos ataskaitą „Europos Sąjungos solidarumo fondo 2014 m. metinė ataskaita“ (COM(2015) 0502),

– atsižvelgdamas į savo 2002 m. rugsėjo 5 d. rezoliuciją dėl potvynių Europoje[5],

– atsižvelgdamas į savo 2005 m. rugsėjo 8 d. rezoliuciją dėl vasarą Europoje įvykusių stichinių nelaimių (gaisrų ir potvynių)[6],

– atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos Sąjungos solidarumo fondo ateitis“ (COM(2011) 0613),

– atsižvelgdamas į 2013 m. lapkričio 28 d. Regionų komiteto nuomonę dėl Europos Sąjungos solidarumo fondo[7],

– atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinį susitarimą dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo[1],

[1] OL L 311, 2002 11 14, p. 3.
[2] Priimti tekstai, P7_TA(2013)0003.
[3] OL C 189, 2014 6 27, p. 143.
[4] OL C 170, 2014 6 5, p. 45.
[5] OL C 272 E, 2003 11 13, p. 471.
[6] OL C 193 E, 2006 8 17, p. 322.
[7] OL C 114, 2014 4 15, p. 48.

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Regioninės plėtros komiteto pranešimą ir Biudžeto komiteto bei Biudžeto kontrolės komiteto nuomones (A8–0341/2016),

A. kadangi Europos Sąjungos solidarumo fondas (ESSF) įsteigtas pagal Reglamentą 2012/2002 reaguojant į 2012 m. vasarą Vidurio Europoje įvykusius katastrofiškus potvynius, kaip vertinga priemonė, sudaranti galimybę ES reaguoti į dideles gaivalines nelaimes ir ypatingas regionines nelaimes Sąjungoje ir šalyse, kurios derasi dėl narystės Sąjungoje, ir išreikšti solidarumą su reikalavimus atitinkančiais regionais ir valstybėmis; kadangi jo lėšomis remiamos tik valdžios institucijų vykdomos skubios pagalbos ir gelbėjimo operacijos, įvykus gaivalinėms nelaimėms, kurios daro tiesioginį poveikį nukentėjusio regiono žmonių gyvenimui, gamtinei aplinkai ar ekonomikai (tačiau reikia atkreipti dėmesį į tai, kad 2005 m. Komisija pateikė pasiūlymą dar labiau išplėsti pradžioje numatytą taikymo sritį);

B. kadangi nuo ESSF įsteigimo jo lėšos panaudotos labai naudingam tikslui, įvykus daugiau kaip 70 nelaimių 24 valstybėse paramos gavėjose ir narystės siekiančiose šalyse iš viso buvo mobilizuota 3,8 mlrd. EUR ir jie buvo panaudoti reaguojant į įvairiausius gaivalines nelaimes sukėlusius reiškinius, t. y. žemės drebėjimus, potvynius, miško gaisrus, audras ir, neseniai, sausrą; kadangi ESSF tebėra vienas stipriausių ES solidarumo simbolių, kai to prireikia;

C. kadangi 2014 m. atlikta išsami šios priemonės reforma, kuria siekta: pagerinti ir supaprastinti procedūras, taip pat užtikrinti, kad sprendimas būtų priimamas sparčiau – per šešias savaites nuo paraiškos pateikimo; iš naujo nustatyti jos taikymo sritį; nustatyti aiškius kriterijus, taikytinus ištikus regioninei nelaimei ir pagerinti gaivalinių nelaimių prevenciją ir rizikos valdymo strategijas, taip gerinant pagalbos finansavimo veiksmingumą, kaip to jau keletą metų daug kartų prašė Parlamentas ir vietos bei regionų institucijos; kadangi Komisijos 2016 m. rugsėjo 14 d. pasiūlytame bendrajame reglamente[2] numatyta atlikti naują fondo peržiūrą, siekiant gerinti pasirengimą finansuoti skubią pagalbą ir tokios pagalbos finansavimo veiksmingumą;

D. kadangi Parlamentas tvirtai remia siūlomus pakeitimus, kurių daugumą atlikti jis ragino jau ankstesnėse rezoliucijose;

E. kadangi iki 2014 m. birželio mėn. (tą dieną įsigaliojo persvarstytas reglamentas) gautos paraiškos buvo įvertintos pagal pradinį reglamentą, o vėliau gautos paraiškos vertintos remiantis persvarstytu reglamentu;

F. kadangi investicijos į gaivalinių nelaimių prevenciją yra itin svarbios reaguojant į klimato kaitą; kadangi nemažai ES lėšų skirta investicijoms į gaivalinių nelaimių prevenciją ir rizikos valdymo strategijas, visų pirma pagal Europos struktūrinius ir investicijų fondus (ESIF);

G. kadangi išimtiniais atvejais, kai atitinkamais metais nepakanka lėšų, galima naudoti kitų metų lėšas, atsižvelgiant į tų metų, kai įvyko nelaimė, ir kitų metų fondo metines

[1] OL C 373, 2013 12 20, p. 1.
[2] COM(2016) 0605, 2016/0282(COD), Briuselis, 2016 9 14.

biudžeto ribas;

1. primena, kad nuo ESSF įsteigimo 2002 m. fondas buvo svarbus paramos šaltinis vietos ir regionų vyriausybėms palengvinant visoje Europoje vykusių gaivalinių nelaimių – potvynių, žemės drebėjimų, miškų gaisrų – pasekmes ir padėjo ES išreikšti solidarumą su nukentėjusiais Europos regionais; pažymi, kad, visuomenės požiūriu, ESSF yra viena iš konkrečiausių ir apčiuopiamiausių paramos, kurią ES gali teikti vietos bendruomenėms, formų;

2. pabrėžia, kad nuo ESSF įsteigimo dėl klimato kaitos pasekmių gaivalinių nelaimių skaičius Sąjungoje gerokai išaugo, jos tapo rimtesnės ir intensyvesnės; taigi pabrėžia patikimos ir lanksčios priemonės, sudarančios galimybes išreikšti solidarumą ir suteikti tinkamą skubią pagalbą nuo didelių gaivalinių nelaimių nukentėjusiems gyventojams, pridėtinę vertę;

3. nurodo, kad ESSF yra finansuojamas ne iš Europos Sąjungos biudžeto, iš jo galima skirti ne daugiau kaip 500 mln. EUR (2011 m. kainomis) ir, nepaisant įtvirtinto lankstumo (asignavimų perkėlimas į kitą laikotarpį (N+1)), kasmet daug lėšų gali likti nepanaudota; pažymi, kad, atsižvelgiant į tai, pasiūlytame bendrajame reglamente numatytas metinių finansinių asignavimų dalinis įtraukimas į biudžetą, siekiant pagreitinti lėšų mobilizavimo procedūrą ir skubiau bei veiksmingiau reaguoti siekiant padėti nuo nelaimės nukentėjusiems piliečiams;

4. pažymi, jog metinių asignavimų ribų išnaudojimas įrodo, kad metinis asignavimų lygis prasidėjus naujam DFP programavimo laikotarpiui yra pakankamas;

5. pabrėžia 2014 m. atliktos peržiūros svarbą, kadangi ją atlikus pavyko įveikti blokavimą Taryboje ir galiausiai atsižvelgta į ne kartą Parlamento pareikštus raginimus gerinti reagavimą ir didinti pagalbos veiksmingumą, siekiant užtikrinti, kad būtų greitai ir skaidriai reaguojama ir padedama nuo gaivalinių nelaimių nukentėjusiems gyventojams; be to, palankiai vertina neseniai pateiktą vadinamąjį bendrąjį pasiūlymą, į kurį įtrauktos ir naujos nuostatos, susijusios su supaprastinimu ir lengvesniu lėšų mobilizavimu;

6. atkreipia dėmesį į pagrindines reformos sudėtines dalis, tai yra: nustatyti išankstiniai mokėjimai, kurie sudaro iki 10 proc. iš anksto numatyto finansinio įnašo, kurie gali būti skiriami pateikus prašymą iš karto po paraiškos dėl fondo finansinės paramos pateikimo Komisijai (ne daugiau kaip 30 mln. EUR); išlaidų, susijusių su skubios pagalbos ir gelbėjimo operacijų rengimu ir įgyvendinimu, tinkamumas kompensuoti (pagrindinis Europos Parlamento reikalavimas); pratęstas terminas, per kurį reikalavimus atitinkančios valstybės privalo pateikti paraiškas (12 savaičių po pirmosios žalos užfiksavimo) ir įgyvendinti projektą (18 mėnesių); nustatytas 6 savaičių terminas Komisijai pateikti atsakymą dėl prašymų; numatytos naujos nuostatos dėl gaivalinių nelaimių prevencijos ir pagerintos patikimo finansų valdymo procedūros;

7. vis dėlto pabrėžia, kad nors ir nustatytas mechanizmas, pagal kurį išankstinius mokėjimus galima gauti greičiau nei taikant įprastą procedūrą, naudos gavėjai vis dar susiduria su problemomis dėl viso proceso – nuo paraiškos pateikimo iki galutinės paramos sumos išmokėjimo – ilgumo; pabrėžia, kad, atsižvelgiant į tai, reikia pateikti paraišką kiek galima greičiau po nelaimės, taip pat toliau gerinti vertinimo etapą ir vėlesnius etapus siekiant lengviau atlikti mokėjimus; mano, kad naujai pasiūlytos

bendrosios nuostatos dėl ESSF gali padėti greičiau mobilizuoti lėšas, kad būtų reaguojama į realius poreikius vietoje; taip pat pabrėžia, kad valstybės narės turi apsvarstyti savo administracines procedūras tam, kad pagreitintų pagalbos nukentėjusiems regionams ir valstybėms mobilizavimą; be to, tikėdamasis, kad atliekant būsimą reformą bus pasiūlyti galimi patobulinimai, siūlo nustatyti reikalavimą privalomai atnaujinti nacionalinius nelaimių valdymo planus, taip pat reikalavimą teikti informaciją apie susitarimų dėl skubios pagalbos sutarčių parengimą;

8. ragina valstybes nares pačias gerinti savo ryšių su vietos ir regionų valdžios institucijomis priemones ir bendradarbiavimą su jomis, tiek vertinant ESSF finansinės pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkančią žalą, tiek rengiant paraiškas, taip pat įgyvendinant projektus, kuriais siekiama šalinti gaivalinių nelaimių padarinius ir taip užtikrinti, kad Sąjungos parama būtų veiksmingai naudojama vietoje ir skatinami tvarūs sprendimai; be to, mano, kad apie ESSF paramą turėtų būti informuojama plačioji visuomenė; ragina atitinkamas valdžios institucijas gerinti komunikaciją ir teikti informaciją apie ESSF paramą, nesukuriant papildomos administracinės naštos;

9. pabrėžia, jog svarbu užtikrinti, kad valstybės narės, reaguodamos į gaivalines nelaimes, laikytųsi viešųjų pirkimų procedūrų, siekiant nustatyti ir skleisti geriausią su sutartimis nepaprastosios padėties atveju susijusią praktiką ir patirtį;

10. palankiai vertina Komisijos regioninių gaivalinių nelaimių tinkamumo finansuoti taisyklių išaiškinimą, tačiau primena, kad galutiniame Parlamento ir Tarybos susitarime palikta galioti 1,5 proc. regiono BVP atitinkanti tinkamumo finansuoti riba, kaip numatyta Komisijos pasiūlyme, nepaisant Parlamento pastangų ją sumažinti iki 1 proc.; pažymi, kad atsižvelgta į atokiausių regionų pažeidžiamumą ir jų atveju riba sumažinta iki 1 proc.;

11. pripažįsta, kad fondo pagalba skiriama nedraudžiamai žalai atlyginti ir ja nedengiami asmeniniai nuostoliai; pabrėžia, kad ilgalaikiams veiksmams, pavyzdžiui, tvariam atstatymui arba ekonominės plėtros ir prevencijos veiklai gali būti skirtas finansavimas pagal kitas Sąjungos priemones, visų pirma iš ESI fondų;

12. ragina valstybes nares kuo tinkamiau naudoti turimas ES lėšas, visų pirma penkių ESI fondų lėšas, investuojant į gaivalinių nelaimių prevenciją ir nurodo, kad svarbu plėtoti įvairių Sąjungos fondų ir politikos krypčių sąveiką, kad būtų išvengta gaivalinių nelaimių padarinių ir tais atvejais, kai inicijuojamas ESSF naudojimas, užtikrintas atstatymo projektų konsolidavimas ir ilgalaikė tvari jų plėtra; todėl tvirtina, kad, prireikus naudoti ESSF lėšas, atitinkama valstybė narė turėtų oficialiai įsipareigoti įgyvendinti visas priemones, kurios būtinos nelaimių prevencijai ir tvariam nukentėjusių teritorijų atkūrimui; tais atvejais, kai užtikrinama ši sąveika, ragina kuo labiau supaprastinti bendrų lėšų naudojimo administracines procedūras;

13. todėl pabrėžia, kad, kai ESSF lėšomis remiamas atstatymas ir miškų atkūrimas, reikia labiau stengtis investuoti į klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie jos, nepamirštant prevencinių priemonių; mano, kad prevenciją reikėtų laikyti horizontaliąja užduotimi, ir siūlo imtis prevencinių priemonių laikantis ekosistema grindžiamo požiūrio, siekiant ESSF lėšomis švelninti nelaimės padarinius; be to, ragina valstybes nares parengti rizikos prevencijos ir rizikos valdymo strategijas, turint mintyje ir tai, kad daug šiandieninių gaivalinių nelaimių tiesiogiai sukelia žmogaus veikla;

14. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti, kad ESSF lėšų skyrimo, valdymo ir vykdymo procesai būtų kuo skaidresni; primena, kad svarbu nustatyti, ar ESSF subsidijos buvo naudojamos laikantis patikimo finansų valdymo principo, siekiant nustatyti ir plėtoti geriausią praktiką ir įgytą patirtį ir jomis dalytis; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares didinti skaidrumą ir užtikrinti informacijos prieinamumą visuomenei per visą pagalbos telkimo procesą, t. y. nuo paraiškos pateikimo iki projekto pabaigos; taip pat reikalauja, kad būtų parengta specialioji Europos Audito Rūmų ataskaita dėl ESSF veikimo, turint mintyje, be kita ko, tai, kad paskutinė ataskaita buvo parengta prieš 2014 m. ESSF reglamento peržiūrą;

15. pažymi, kad 2014 m. gauta trylika naujų paraiškų, ir atkreipia dėmesį į ypatingas šių metų aplinkybes, kai šešios iš pateiktų paraiškų buvo vertinamos pagal senąjį reglamentą, o likusios septynios – pagal persvarstytą reglamentą;

16. primena, kad 2014 m., remiantis ankstesniu ESSF reglamentu, dvi paraiškos buvo atmestos, nes šios nelaimės nebuvo laikomos „ypatingomis“, nors ir padarė didelės žalos ir tiesioginį poveikį atitinkamų regionų ekonominiam ir socialiniam vystymuisi, todėl teigiamai vertina persvarstytame ESSF reglamente šiuo atžvilgiu padarytus patikslinimus; vis dėlto, turėdamas mintyje būsimas reformas ir galimybę iš naujo apibrėžti regioninės gaivalinės nelaimės sąvoką, siūlo, kad būtų leidžiama kelioms reikalavimus atitinkančioms ir nuo gaivalinės nelaimės tarpvalstybiniu mastu nukentėjusioms valstybėms bendrai pateikti atskiras paraiškas, jei jos nukentėjo nuo tos pačios kilmės ir tuo pačiu metu vykusios gaivalinės nelaimės, ir kad vertinant paraiškas būtų atsižvelgiama į patirtą netiesioginę žalą;

17. ragina Komisiją, turint mintyje būsimas reformas, apsvarstyti galimybę padidinti išankstinių mokėjimų ribą nuo 10 iki 15 proc., taip pat sutrumpinti paraiškų nagrinėjimo laiką nuo šešių iki keturių savaičių; taip pat ragina Komisiją apsvarstyti galimybę nustatyti regioninių gaivalinių nelaimių atveju taikytiną 1 proc. regiono BVP dydžio tinkamumo finansuoti ribą ir, vertinant prašymus, atsižvelgti į nukentėjusių regionų socialinį ekonominį išsivystymo lygį;

18. nurodo, kad reikia apsvarstyti, ar galima būtų naudoti naujus rodiklius, atitinkančius ne vien BVP, bet ir, pvz., žmogaus socialinės raidos indeksą ir regioninį socialinės pažangos indeksą;

19. palankiai vertina tai, kad Komisija patvirtino septynias paraiškas skirti pagalbą, gautas pagal persvarstytas taisykles, įskaitant keturias, kurios buvo patvirtintos 2014 m. pabaigoje, tačiau pagal jas skirti asignavimai turėjo būti perkelti į 2015 m., kaip teigiama ESSF 2015 m. metinėje ataskaitoje; atsižvelgdamas į tai, primena, kad 2015 m. buvo pirmieji metai, kai persvarstytos taisyklės buvo taikomos visus metus, ir kad pagal analizę matoma, jog atliekant reformą numatyti teisiniai patikslinimai užtikrina sėkmingą taikymą, ko nebuvo taikant senąsias nuostatas, pagal kurias apie du trečdalius regioninių paraiškų dėl pagalbos nelaimės atveju buvo įvertintos kaip neatitinkančios reikalavimų;

20. apgailestauja, kad pagal senąjį reglamentą numatytos įgyvendinimo ir baigiamųjų ataskaitų vertinimo procedūros truko taip ilgai, ir tikisi, kad pagal iš dalies pakeistą reglamentą užbaigimo procedūros bus vykdomos veiksmingiau ir skaidriau, taip užtikrinant Sąjungos finansinių interesų apsaugą;

21. be to, pabrėžia, kad pagal iš dalies pakeisto reglamento 11 straipsnį Komisijai ir Audito Rūmams suteikiami audito įgaliojimai ir, prireikus, Kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF) leidžiama atlikti tyrimus;

22. ragina Komisiją ir Audito Rūmus iki dabartinės daugiametės finansinės programos laikotarpio pabaigos įvertinti ESSF veikimą;

23. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybėms narėms ir regioninėms valdžios institucijoms.

AIŠKINAMOJI DALIS

Europos Sąjungos solidarumo fondas Europos Sąjungoje įsteigtas po tragiškų 2002 m. potvynių (Reglamentas (EB) Nr. 2012/2002). Jo paskirtis – skubiai išreikšti Sąjungos solidarumą nuo didelių stichinių nelaimių nukentėjusioms šalims. Fondo lėšomis pasinaudoti gali ne tik valstybėms narės, bet ir šalys kandidatės. 2014 m. pradinis reglamentas buvo iš dalies pakeistas siekiant veiksmingiau reaguoti į naudos gavėjams kylančias problemas, greičiau atsižvelgti į nukentėjusių šalių prašymus ir į taikymo sritį įtraukti sausras (Reglamentas (ES) Nr. 661/2014).

Europos Sąjungos solidarumo fondas gali padėti valstybėms narėms, jei bendra tiesioginė nelaimės padaryta žala viršija 3 mlrd. EUR (2011 m. kainomis) arba 0,6 proc. bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP). Taip pat yra nuostatų, kuriomis remiantis lėšos skiriamos mažesnio masto regioninių nelaimių atveju (1,5 proc. atitinkamo regiono arba 1 proc. atokiausio regiono BVP).

2015 m. spalio mėn. Europos Komisija pateikė ataskaitą dėl Europos Sąjungos solidarumo fondo (ESSF) naudojimo 2014 metais. Ataskaitoje apžvelgta ypatinga 2014 m. fondo padėtis. Be to, tai galimybė apsvarstyti šios solidarumo priemonės veikimą. Todėl Europos Parlamento Regioninės plėtros komitetas nusprendė parengti pranešimą savo iniciatyva.

Iš tiesų neįmanoma numatyti visų nepaprastųjų situacijų, visų nelaimių. Tačiau visada galima geriau valdyti jų padarinius. Nelaimių valdymas visada apima keletą etapų. Pirmasis susijęs neviltimi ir gamtos jėgos suvokimu, sukeliančiu bejėgiškumo prieš gamtos reiškinius jausmą. Kitas etapas – kaimynų tarpusavio, taip pat nacionalinių ir tarptautinių gelbėjimo tarnybų pagalba. Vis dėlto pranešėjas norėtų išsamiau aptarti trečiąjį ir ketvirtąjį etapus, nes po skubaus pirmojo reagavimo į nelaimę nukentėjusieji turi pradėti rūpintis, kaip tvariai atitaisyti padarytą žalą.

Pranešėjas nagrinės keletą Europos Sąjungos solidarumo fondo valdymo etapų. Jis norėtų atkreipti dėmesį į ESSF intervencijos greitį, būtiną prevencijos politiką, kuri turi būti vykdoma užtikrinant ESSF ir kitų ES priemonių, visų pirma sanglaudos politikos, papildomumą. Pranešėjas taip pat norėtų pabrėžti nacionalinio lygmens ir regionų arba vietos valdžios institucijų veiksmingo bendradarbiavimo svarbą.

Skubus reagavimas

Dėl savo nenuspėjamo pobūdžio stichinė nelaimė ne tik sukelia neviltį nuo nelaimės nukentėjusiems gyventojams, bet ir iškelia užduotį imtis skubių veiksmų valdžios institucijoms, kurioms tenka patirti nenumatytų išlaidų.

Nuo pat Europos Sąjungos solidarumo fondo įsteigimo teisės aktų leidėjas numatė konkretų, t. y. 10 savaičių dokumentų pateikimo terminą. Tai turėjo sudaryti galimybę vietos ir regionų valdžios institucijoms pradėti procesą. Tačiau per pirmuosius ESSF veikimo metus paaiškėjo, kad tai pernelyg trumpas laikotarpis. 2014 m. persvarstant teisės aktus paraiškų pateikimo terminas pratęstas iki 12 savaičių. Iš pirmo žvilgsnio tai neatitiktų pranešėjo prašymo. Tačiau daugeliu atvejų vietos valdžios institucijoms nepakako laiko tinkamai parengti dokumentus. Todėl šis termino pratęsimas yra priimtinas, nes taip sudaroma galimybė atsakingiems vietos valdžios atstovams geriau parengti dokumentus.

Pranešėjas nori pabrėžti, kad kai pateikiami visi reikiami dokumentai (ne ilgiau kaip per 12 savaičių) labai svarbu skubiai nagrinėti paraiškas. Be to, turi būti veiksmingai reaguojama visais sprendimų priėmimo lygmenimis – valstybės narės ar Komisijos tarnybų – kad finansinė parama būtų suteikta skubiai.

Reikia vengti situacijų, kai nukentėjusieji jaučiasi apleisti laikotarpiu po skubaus reagavimo į nelaimes veiksmų iki ES solidarumo fondo lėšų gavimo.

Tai ypač svarbu atsižvelgiant ir į tai, kad pastaraisiais metais labai dažnai nuo didžiausių stichinių nelaimių nukenčia Pietų arba Pietryčių Europos šalys, kurios jau yra labai nusilpusios po ekonomikos krizės. Pavyzdžiui, vien Sardinijoje per 2013 m. lapkričio mėn. potvynius žuvo 16 žmonių ir 1 700 daugiau ar mažiau nukentėjo. Skubią pagalbą teikiančios gelbėjimo tarnybos padeda kiek įmanoma labiau sumažinti neigiamas nelaimių pasekmes. Vėliau būtent teisės aktų leidėjas turi suteikti pagalbą teisės aktais užtikrindamas tinkamas procedūras. Šiuo požiūriu Europos Parlamentas taip pat atlieka svarbų vaidmenį siekiant išvengti tokių situacijų, kaip 2013 m. Kroatijoje, kai prašymas buvo patenkintas praėjus beveik septyniems mėnesiams nuo dokumentų pateikimo. Skubos atveju būtina skubi procedūra. Šiuo konkrečiu atveju naudos gavėjus lėšos pasiekė po pusantrų metų.

Būtina ne tik gerai koordinuoti šį procesą, bet ir dirbti parengiamuoju ir vėlesniu etapu.

Prevencija ir papildomumas

Įvykus nelaimei, dažnai būna per vėlu vykdyti prevenciją. Tačiau tai turėtų būti neatsiejama vėlesnio etapo dalis. Iš tiesų svarbu, kad atstatant sugriautas struktūras arba taisant infrastruktūros objektus būtų pasinaudojama proga užtikrinti jų atitikimą standartams. Pagal galiojančius teisės aktus jau reikalaujama teikti ataskaitas apie tai, kaip valstybė narė ketina įgyvendinti prevencijos ir rizikos valdymo strategiją.

Šioje srityje taip pat galima siekti ESSF ir Sanglaudos fondo papildomumo. Pastarųjų atveju reikėtų atsižvelgti į su rizikos prevencija susijusius aspektus, ypač kai vykdomas infrastruktūros projektas. Tai galėtų padėti sumažinti po nelaimės būtinų remonto darbų išlaidas.

Skaidrumas ir įvairių sprendimo priėmimo lygmenų bendradarbiavimas

Dėl ESSF lėšų naudojimo nuo šio fondo įsteigimo Europos Audito Rūmai yra parengę vieną ataskaitą. Šioje ataskaitoje pabrėžta keletas fondo valdymo gerinimo galimybių. Į šias rekomendacijas atsižvelgta 2014 m. persvarstant ESSF. Tačiau vis dar galima siekti didesnio skaidrumo, visų pirma skiriant lėšas nelaimės padarytai žalai atlyginti. Todėl pranešėjas siūlo glaudžiau bendradarbiauti įvairiems sprendimų priėmimo lygmenims. Atrodo, kad ryšiai tarp naudos gavėjų ir Europos Komisijos, kuri gauna paraiškas gauti finansavimą iš Europos Sąjungos solidarumo fondo, nekelia abejonių. Veikiau reikėtų daugiau dėmesio skirti įvairių vietos ir regionų valdžios institucijų ir kiekvienos valstybės narės centrinių tarnybų bendradarbiavimo mechanizmams.

Pranešėjas taip pat siūlo geriau informuoti visuomenę viso proceso metu, nes tai sudarytų galimybę naudos gavėjams ir suinteresuotiesiems subjektams geriau stebėti su kiekviena konkrečia paraiška susijusią procedūrą. Užtikrinus tinkamą įvairių veiklos lygmenų dalijimąsi informacija tai galėtų būti vykdoma Europos Komisijos lygmeniu.

1.9.2016

BIUDŽETO KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Regioninės plėtros komitetui

dėl Europos Sąjungos solidarumo fondo. Vertinimas
(2016/2045(INI))

Nuomonės referentas: Lefteris Christoforou

PASIŪLYMAI

Biudžeto komitetas ragina atsakingą Regioninės plėtros komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

A. kadangi nuo Europos Sąjungos solidarumo fondo (ESSF) įsteigimo 2002 m. jis buvo labai naudingas ir panaudotas reaguojant į 69 Europoje įvykusias nelaimes; kadangi pagalba buvo suteikta 24 šalims, kurios gavo 3,7 mlrd. eurų pagalbos nelaimės atveju lėšų;

B. kadangi 2014 m. peržiūrėjus Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantį ES solidarumo fondą, buvo pagerintos ir supaprastintos procedūros; kadangi buvo pratęstas pagalbos prašymo terminas valstybėms narėms suteikiant galimybę 18 mėnesių nuo išmokėjimo dienos naudotis įnašu, buvo pradėti naudoti išankstiniai mokėjimai ir patikslintos tam tikros nuostatos, atsižvelgiant į Europos Parlamento ir vietos valdžios institucijų daug per eilę metų pateiktų prašymų;

C. kadangi iki šios reglamento peržiūros beveik visada suteikti pagalbą buvo atsisakoma regioninių nelaimių atvejais, tuo tarpu naujame reglamente paaiškinamos tinkamumo gauti pagalbą taisyklės, regioninių nelaimių atvejams nustatant vieną bendrą kriterijų, kuris pagrįstas 1,5 proc. regiono arba 1 proc. atokiausių regionų bendro vidaus produkto ribine verte NUTS 2 lygmeniu;

D. kadangi pagal peržiūrėto Europos Sąjungos solidarumo fondo reglamento nuostatas Komisija 2014 m. gavo septynias naujas paraiškas, o 2015 m. – tris paraiškas;

E. kadangi, nors Europos Sąjungos solidarumo fondas veikė ir ankstesnio daugiametės finansinės programos reglamento programavimo laikotarpiu, jo metiniai asignavimai sumažėjo; kadangi siekiant kompensuoti tokį sumažėjimą (pagrįsta bendru įgyvendinimo lygiu) naujame reglamente numatytas vienerių metų (N+1) asignavimų perkėlimas;

F. kadangi išimtiniais atvejais, kai atitinkamais metais nepakanka lėšų, galima naudoti kitų

metų lėšas, atsižvelgiant į Fondo metines biudžeto ribas tais metais, kai įvyko nelaimė, ir kitais metais;

1. pažymi, jog naudojimasis metinėmis asignavimų ribomis įrodo, kad metinis asignavimų lygis prasidėjus naujam daugiametės finansinės programos programavimo laikotarpiui yra tinkamas;

2. pažymi, kad, visuomenės požiūriu, Europos Sąjungos solidarumo fondas – tai viena iš konkrečiausių ir pastebimiausių paramos, kurią ES gali teikti vietos bendruomenėms, formų;

3. palankiai vertina tai, kad naujame reglamente numatyta galimybė atlikti iki 10 proc. išankstinių tikėtinos pagalbos sumos mokėjimų, neviršijančių 30 mln. eurų; vis dėlto apgailestauja, kad laiko tarpas nuo paraiškos pateikimo iki mokėjimo yra gana ilgas; rekomenduoja toliau tobulinti vertinimo etapą ir vėlesnius etapus siekiant palengvinti mokėjimų vykdymą; rekomenduoja sukurti teisinę sistemą, kuria remiantis būtų apibrėžta vertinimo laikotarpio trukmė;

4. apgailestauja, kad, priešingai nei numatyta Europos Sąjungos solidarumo fondo reglamento 8 straipsnio 1 ir 3 dalyse, pagalbai iš fondo gauti taikoma užbaigimo procedūra kai kuriais atvejais yra nepaprastai ilga: 2014 m. Komisija vis dar užbaiginėjo 2005 m., 2007 m. ir 2010 m. bylas; taigi pabrėžia būtinybę pagreitinti procedūras, atsižvelgiant į tai, kad labai svarbu laiku gauti visą prašomą ir patvirtintą pagalbą;

5. ragina nustatyti aiškius su stebėsenos vizitais pagalbą gaunančiose valstybėse susijusius kriterijus siekiant įvertinti taikomą įgyvendinimo sistemą ir tikrinti tinkamą išteklių naudojimą;

6. siekiant palengvinti skaidrų lėšų naudojimą, reikalauja specialios Europos Audito Rūmų parengtos ataskaitos apie ESSF veikimą, ypač turint mintyje tai, kad ankstesnė ataskaita buvo parengta prieš atliekant ESSF reglamento peržiūrą; ypač ragina atlikti tyrimą dėl naudojant ESSF lėšas galimo dubliavimosi su struktūriniais fondais ir nacionalinėmis sistemomis;

7. pažymi, kad nepaisant įtvirtinto lankstumo (asignavimų perkėlimas į kitą laikotarpį (N+1)) yra rizika, kad kiekvienais metais liks nepanaudota daug lėšų; taip pat siūlo apsvarstyti, kaip išvengti tokio lėšų nepanaudojimo ateityje visapusiškai atsižvelgiant į būdingą kintamumą (jis priklauso nuo bet kuriais atitinkamais metais kintančio gaunamų paraiškų skaičiaus ir (arba) finansinių reikmių);

8. palankiai vertina tai, kad 2014 m. buvo nustatytos nuostatos siekiant stiprinti stichinių nelaimių rizikos prevenciją; primena, kad dėl klimato kaitos padaugėjo ekstremalių oro sąlygų atvejų, dėl kurių kyla stichinės nelaimės; todėl pabrėžia, kad, remiant atstatymą ir miškų atkūrimą ESSF lėšomis, reikia labiau stengtis investuoti į klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie jos, teikiant pirmenybę prevencinėms priemonėms.

GALUTINIO BALSAVIMO NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	31.8.2016
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 37 –: 1 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Nedzhmi Ali, Jean Arthuis, Lefteris Christoforou, Jean-Paul Denanot, Gérard Deprez, José Manuel Fernandes, Eider Gardiazabal Rubial, Jens Geier, Esteban González Pons, Iris Hoffmann, Monika Hohlmeier, Bernd Kölmel, Zbigniew Kuźmiuk, Vladimír Maňka, Ernest Maragall, Clare Moody, Siegfried Mureşan, Victor Negrescu, Jan Olbrycht, Urmas Paet, Paul Rübig, Petri Sarvamaa, Patricija Šulin, Eleftherios Synadinos, Paul Tang, Isabelle Thomas, Monika Vana, Daniele Viotti, Marco Zanni, Auke Zijlstra
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Giovanni La Via, Stanisław Ożóg, Pavel Poc, Ivan Štefanec, Tomáš Zdechovský
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (200 straipsnio 2 dalis)	David Coburn, Estefanía Torres Martínez

13.7.2016

BIUDŽETO KONTROLĖS KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Regioninės plėtros komitetui

Europos Sąjungos solidarumo fondas. Vertinimas
(2016/2045(INI))

Nuomonės referentas: Marco Valli

PASIŪLYMAI

Biudžeto kontrolės komitetas ragina atsakingą Regioninės plėtros komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 175 straipsnio trečiąją pastraipą ir 212 straipsnio 2 dalį,

– atsižvelgdamas į 2002 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantį Europos Sąjungos solidarumo fondą[1], ir į 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 661/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantis Europos Sąjungos solidarumo fondą[2],

– atsižvelgdamas į savo 2013 m. sausio 15 d. rezoliuciją „Europos solidarumo fondas, įgyvendinimas ir taikymas“[3],

A. kadangi Europos Sąjungos solidarumo fondas (ESSF) įsteigtas Reglamentu Nr. 2012/2002 kaip atsakas į katastrofiškus potvynius, niokojusius Vidurio Europą 2002 m. vasarą;

B. kadangi iš ES solidarumo fondo iš esmės teikiama parama įvykus didelei gaivalinei nelaimei, kai itin pablogėja gyvenimo sąlygos, gamtinė aplinka ar ekonomika viename ar daugiau valstybės narės arba narystės siekiančios šalies regionų;

C. kadangi nuo 2002 m. dėl 63 nelaimių (įskaitant potvynius, miškų gaisrus, žemės drebėjimus, audras ir sausrą), įvykusių 24 skirtingose Europos šalyse, padidėjo iš ESSF teikiama parama ir jos bendra vertė sudarė daugiau kaip 3,7 mlrd. EUR;

D. kadangi 2008 m. birželio mėn. Europos Audito Rūmai pateikė veiklos audito rezultatus ir

[1] OL L 311, 2002 11 14, p. 3.
[2] OL L 189, 2014 6 27 p. 143.
[3] OL C 440, 2015 12 30, p. 13.

padarė išvadą, kad nors fondas pasiekė savo tikslą parodyti solidarumą su valstybėmis narėmis įvykus nelaimei, tačiau paraiškų tvirtinimą reglamentuojančios sąlygos buvo gana neaiškios, ypač regioninių nelaimių atvejais; kadangi Audito Rūmai taip pat kritikavo lėtą lėšų skyrimo proceso eigą;

E. kadangi 2012 m. gruodžio mėn. Audito Rūmai patvirtino veiklos auditą „Europos Sąjungos solidarumo fondo veiksmai, reaguojant į 2009 m. žemės drebėjimą Abrucuose. Operacijų aktualumas ir išlaidos“;

1. atkreipia dėmesį į savo 2014 m. balandžio 3 d. rezoliuciją dėl Audito Rūmų specialiųjų ataskaitų vykdant Komisijos 2012 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą, kurioje pritariama Audito Rūmų išvadai, kad „apie 30 proc. ESSF įnašo (144 mln. EUR) buvo skirta visiškai ESSF reglamento reikalavimus atitinkančioms operacijoms finansuoti“; tačiau kai kurie projektai, nors buvo susiję su faktinių poreikių tenkinimu, neatitiko konkrečių ESSF reglamento nuostatų, pavyzdžiui, įgyvendinant vieną projektą nebuvo laiku ir pakankamai patenkinti faktiniai gyventojų poreikiai; prašo Komisijos paaiškinti, kaip persvarstytame Reglamente dėl Europos Sąjungos solidarumo fondo, kuris įsigaliojo 2014 m. birželio 28 d., buvo pašalinti Audito Rūmų nustatyti trūkumai;

2. pakartoja, kad tuo metu Komisijos 2012 m. audito ataskaitoje buvo atskleisti pažeidimai, kurie nepadarė finansinio poveikio, nes mokėjimo prašymų buvo daugiau nei teisių į išmoką ir neteisėti mokėjimo prašymai nebuvo patenkinti;

3. supranta, kad įvykus nelaimei ir norint kuo skubiau padėti nelaimės ištiktiems žmonėms nacionalinės administracijos gali patirti sunkumų; tačiau mano, kad valstybės narės turėtų įgyvendinti ES teisės aktus dėl nelaimių rizikos prevencijos ir valdymo ir parengti programas, skirtas ekstremaliosioms situacijoms ir gaivalinėms nelaimėms įveikti, nes tai atitinkamoms valdžios institucijoms suteiktų galimybę skubiai gauti ES paramą laikantis patikimo finansų valdymo principo; primena, kad būtina nustatyti, ar ESSF subsidijos buvo naudojamos laikantis patikimo finansų valdymo principo, siekiant apibrėžti ir plėtoti geriausią praktiką ir įgytą patirtį ekonominio prieinamumo srityje, ir jomis dalytis;

4. mano, kad Europos Sąjungos solidarumo fondui reikia tam tikro lankstumo tam, kad jis galėtų greičiau ir veiksmingiau reaguoti į nelaimes; todėl palankiai vertina tai, kad šalys gali prašyti išankstinio lėšų išmokėjimo;

5. pripažįsta, kad persvarstant ESSF reglamentą buvo atlikti svarbūs patobulinimai atsižvelgiant į Parlamento prašymus[1];

6. atkreipia dėmesį į patobulinimus, atliktus patikimo finansų valdymo srityje[2], ir juos palankiai vertina, ypač dėl to, kad valstybės paramos gavėjos privalo laikytis:

   – įsitikinti, kad valdymo ir kontrolės priemonės yra sukurtos ir įgyvendinamos taip, kad būtų užtikrintas efektyvus ir teisingas Sąjungos lėšų naudojimas pagal patikimo finansų valdymo principą,

[1] Žr. 2013 m. sausio 15 d. Parlamento rezoliuciją „Europos solidarumo fondas, įgyvendinimas ir taikymas“, OL C 440, 2015 12 30, p. 13.
[2] 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 661/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantis Europos Sąjungos solidarumo fondą, 5 ir 11 straipsnių, OL L 189, 2014 6 27, p. 143.

– tikrinti, kad finansuoti veiksmai buvo tinkamai atlikti,

– užtikrinti, kad finansuotos išlaidos yra pagrįstos dokumentais, kuriuos įmanoma patikrinti, ir yra teisingos bei tvarkingos,

– užkirsti kelią pažeidimams, juos nustatyti ir ištaisyti, susigrąžinti nepagrįstai išmokėtas sumas, o prireikus – uždelstų mokėjimų palūkanas, taip pat apie visus tokius pažeidimus pranešti Komisijai ir nuolat informuoti ją apie administracinio ir teisinio nagrinėjimo pažangą;

7. apgailestauja dėl nuolat iškylančių sunkumų vertinant, ar su regioninėmis nelaimėmis susiję prašymai atitinka reglamente nustatytus išskirtinius kriterijus; ragina Komisiją kitą kartą persvarstant ESSF supaprastinti ir patobulinti administracines procedūras;

8. apgailestauja dėl to, kad kai kuriais atvejais buvo nurodytas didelis skaidrumo, susijusio su ESSF lėšų panaudojimu ir paskirtimi, trūkumas; prašo pagerinti išlaidoms taikomą *ex post* stebėsenos sistemą ir pateikti tikslų ir nuoseklų tų išlaidų pagrindimą, ir yra tvirtai įsitikinęs, kad valstybių narių teikiamos galutinės ataskaitos turėtų būti skelbiamos ir prieinamos viešai;

9. pabrėžia viešųjų pirkimų procedūrų, kurių laikosi valstybės narės reaguodamos į gaivalines nelaimes, svarbą siekiant nustatyti ir skleisti geriausią praktiką ir patirtį, įgytą sutarčių nepaprastosios padėties atveju srityje;

10. mano, kad būtini reglamento patobulinimai galėtų apimti reikalavimą dėl privalomų atnaujintų nacionalinių nelaimių valdymo planų, konkretaus veiksmų plano parengimą ir susitarimų dėl ekstremaliosios situacijos sutarčių parengimą,

11. pabrėžia, kad valstybės narės taip pat turi apsvarstyti savo administracines procedūras tam, kad pagreitintų pagalbos nukentėjusiems regionams mobilizavimą;

12. be to, pabrėžia, kad pagal iš dalies pakeisto reglamento 11 straipsnį Komisijai ir Audito Rūmams suteikiami audito įgaliojimai ir, prireikus, Kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF) leidžiama atlikti patikrinimus;

13. mano, kad ESSF turėtų, kai tik įmanoma, kurti sąveiką su kitais finansinės paramos šaltiniais, ypač su Europos struktūriniais ir investicijų fondais; todėl, siekiant užtikrinti tinkamą Europos Sąjungos solidarumo fondo įgyvendinimą, ragina valstybes nares aiškiai nustatyti, kokia žala turi būti padengiama iš minėto fondo ir kokių veiksmų bus imtasi naudojantis kitų fondų parama;

14. mano, kad reikėtų nustatyti papildomus reikalavimus didesniam ESSF paramos matomumui remiamose vietovėse užtikrinti siekiant parodyti Europos pridėtinę vertę;

15. ragina Komisiją ir Audito Rūmus iki dabartinės daugiametės finansinės programos laikotarpio pabaigos įvertinti ESSF veikimą.

GALUTINIO BALSAVIMO NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	13.7.2016
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 22 –: 0 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Nedzhmi Ali, Louis Aliot, Inés Ayala Sender, Zigmantas Balčytis, Dennis de Jong, Martina Dlabajová, Luke Ming Flanagan, Jens Geier, Ingeborg Gräßle, Bogusław Liberadzki, Georgi Pirinski, Petri Sarvamaa, Claudia Schmidt, Igor Šoltes, Michael Theurer, Marco Valli, Derek Vaughan, Joachim Zeller
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Benedek Jávor, Marian-Jean Marinescu, Julia Pitera, Miroslav Poche

GALUTINIO BALSAVIMO ATSAKINGAME KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	9.11.2016
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 31 –: 4 0: 1
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Franc Bogovič, Victor Boştinaru, Mercedes Bresso, Steeve Briois, Rosa D'Amato, Iratxe García Pérez, Michela Giuffrida, Krzysztof Hetman, Ivan Jakovčić, Marc Joulaud, Constanze Krehl, Sławomir Kłosowski, Andrew Lewer, Iskra Mihaylova, Jens Nilsson, Andrey Novakov, Mirosław Piotrowski, Stanislav Polčák, Julia Reid, Liliana Rodrigues, Fernando Ruas, Monika Smolková, Olaf Stuger, Ruža Tomašić, Ramón Luis Valcárcel Siso, Monika Vana, Matthijs van Miltenburg, Lambert van Nistelrooij, Derek Vaughan, Kerstin Westphal, Joachim Zeller
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Daniel Buda, James Carver, Miroslav Mikolášik, Bronis Ropė, Damiano Zoffoli